

We Lwowie, dnia 19. października 1904.

Aleg. 626

Sprawozdanie

Komisji administracyjnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z d. 30. czerwca 1904 LW. 94.720/903 w przedmiocie opodatkowania zakładów ubezpieczenia od ognia na rzecz obrony pożarnej w kraju.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy w sprawozdaniu swoim w dniu 30. czerwca 1904 LW. 94.720/1903 ponawia swoje wnioski zdążające do opodatkowania zakładów ubezpieczenia od ognia na rzecz obrony pożarnej w kraju. Przedmiot ten od dawna i niejednokrotnie był w Sejmie i Wydziale krajowym rozpatrywany; — w r. 1872 Towarzystwo gimnastyczne „Sokół“ wniosło petycję domagającą się opodatkowania Towarzystw asekuracyjnych na rzecz straży pożarnych; nad petycją tą Sejm przeszedł do porządku dziennego. W roku 1882 Wydział krajowy, na wezwanie rządu do wydania opinii o tego rodzaju opodatkowaniu odpowiedział w odezwie swej z 10. listopada 1882 LW. 46.939 do Prezydium Namiestnictwa, że uważa je jako niezgodne z zasadami sprawiedliwości zarówno, jak i zdrowej polityki ekonomicznej. Następnie Wydział już po razy cztery przedkładał w tej sprawie podobne dzisiejszemu wnioski, z tych dwa wcale rozpatrywane nie były — jeden został przez Sejm na wniosek komisji asekuracyjnej odrzucony — ostatni załatwiła komisja administracyjna odmownym wnioskiem — który pod obrady Sejmu nie przyszedł.

Najnowszy, piąty z rzędu projekt Wydziału krajowego różni się w kilku punktach bardzo znacznie od poprzednich, a mianowicie:

1. Proponowana opłata ma być mniejszą, a to dla Towarzystw akcyjnych ma wynosić 1 od sta, gdy poprzednio proponowana stopa była 2 od sta — dla Towarzystw wzajemnych proponuje Wydział krajowy opłatę wynoszącą tylko 1 od tysiąca zebranej premii.

2. Proponowanym jest także opodatkowanie po 1 hl. od 1000 K ubezpieczonej wartości, w tych wypadkach, w których zakład ubezpieczeń od ognia nie pobiera żadnej premii.

3. Projekt Wydziału krajowego postanawia, że subwencje na cele wymienione w §. 8 b) t. j. na organizowanie straży pożarnych po gminach, gdzie tej straży nie ma, względnie sprawienie przyrządów przy istniejących strażach pożarnych przyznawane będą przede wszystkim wówczas, kiedy właściwa reprezentacja powiatowa, na ten sam cel przyzna ze swoich funduszy subwencję równającą się przyznanej z krajowego funduszu ogniowego.

4. Przyznanie subwencji może nastąpić po wysłuchaniu właściwej reprezentacji powiatowej i krajowego związku ochotniczych straży pożarnych we Lwowie, ale bez zwoływania co roku trzech delegatów związku i trzech delegatów czynnych w kraju Towarzystw ubezpieczenia od ognia, co dawniejszy projekt nakazywał.

Jako motywą ponownego wniesienia projektu ustawy poprzednio kilkakrotnie, bądź przez Wysoki Sejm, bądź przez odnośne komisje uchylonego, przytacza sprawozdanie, iż zachodzi niezbędna potrzeba przystąpić nareszcie do faktycznej organi-

zacyi obrony pożarnej w kraju, dalej naprowadza okoliczność, że wobec panujących stosunków parlamentarnych zgola nie ma nadziei, ażeby ustawa o przymusowym ubezpieczeniu budynków od ognia mogła zostać uchwaloną — wreszcie przytacza fakt, że odezwy i okólniki do powiatów, wzywające do organizacyi ochronnej od ognia wobec braku funduszków w gminach i powiatach, musiały zostawać bezskutecznymi, podobnie jako i sam Wydział również z powodu zupełnego braku funduszków, nie dodatniego w tym kierunku uczynić nie zdołał.

Ze zmian przedstawionych w nowym projekcie, motywuje sprawozdanie Wydziału krajowego tylko jedną przytoczoną pod l. 4., a mianowicie uchylenie obecności delegatów Związku, tudzież delegatów czynnych w kraju Towarzystw asekuracyjnych, przy rozdzielaniu subwencyi, a motywuje je względem na trudność ze zwoływaniem ich połączoną, tak dla delegatów jak dla rzeczy samej — nie mniej też tą uwagą, że opinia reprezentantów Towarzystw asekuracyjnych już z natury rzeczy musiałaby opiewać jednostronnie, mianowicie przynajmniej z reguły na korzyść tych miejscowości, w których Towarzystwa te operują, podczas gdy celem opodatkowania jest organizacya obrony pożarnej w całym kraju, zatem i tam, gdzie Towarzystwa asekuracyjne nie operują i gdzie z braku obrony pożarnej ludność narażona jest na tem poważniejsze szkody ogniowe.

Innych zmian zawartych w projekcie swoim Wydział nie motywuje; godzi się jednak przypuszczać, że znizenie stopy podatkowej wogóle, a w szczególności bardzo dosadne faworyzowanie towarzystw na wzajemności opartych, jest uznania godnem uwzględnieniem ubezpieczonych, a w pierwszym rzędzie tych którzy ubezpieczają swe mienie w Towarzystwach wzajemnych, do liczby których zaliczają się nasze krajowe Towarzystwa. Pociągnięcie zaś funduszków powiatowych, do współdziałania, ilekroć chodzi o straż nowo powstać mające, zapewne zostało spowodowane przeświadczeniem, że przedewszystkiem fundusze ogólne na cele obrony pożarnej użyte być winny.

Przedłożenie Wydziału krajowego nie przytacza również motywów, dla których projektuje ponownie obłożenie podatkiem na cele straży pożarnych Towarzystw asekuracyjnych; oczywiście powodowany był Wydział krajowy tymi samymi względami, które przytoczył w swoich poprzednich przedłożeniach, a zatem tą okolicznością, że powołane do obowiązku utrzymywania straży ogniowych gminy, z powodu ubóstwa i przeciążenia innymi wydatkami, do świadczeń na ten cel pociągnięte być nie mogą, i że fundusz potrzebny łatwo da się osiągnąć przez nałożenie podatku na Towarzystwa asekuracyjne — uważając tę prestacę za sprawiedliwą, nie uciskającą, łatwo ściągalsną i ściśle produkcyjną, przeznaczoną na cel ściśle oznaczony. (Alegat L. 62. z r. 1887/8).

Komisya administracyjna pomimo powyżej przytoczonych motywów, pomimo zmian, które nowy projekt w porównaniu z poprzednimi zawiera — do zapatrywań Wydziału krajowego przychylić się nie może — działając w tym względzie zgodnie ze zdaniem, które Wysoki Sejm w latach 1872 i 1889, Wydział krajowy w r. 1882, komisya administracyjna w r. 1899 objawiły. — Nie może komisya przychylić się do zapatrywań Wydziału krajowego, ponieważ jest zdania, że zasada, na jakiej jest opartym wniosek Wydziału krajowego, jest niesłuszna i niesprawiedliwa. Nakładając podatek na Towarzystwa asekuracyjne, nie trafia Towarzystwa, lecz ubezpieczonych, co w stosunku do Towarzystw wzajemnych wynika z natury rzeczy samej, w stosunku do Towarzystw akcyjnych spowodowane jest i faktycznym stanem rzeczy i rozstrzygnięciem najwyższej władzy sądowej. Gdy według przepisów o policyi ogniowej obowiązek ochrony pożarnej ciąży na gminach, niesłuszne jest, chociażby z przyczyny ubóstwa ich i niemożności materyjalnej, zadosyćuczynienie temu obowiązkowi, przelewać go na jedną część ludności, i to mniejszą t. j. ubezpieczonych, a uwalniać od ponoszenia tego ciężaru drugą, większą, nieubezpieczonych — obciążając zatem przezornych, a zwalniając tych, którzy bądź to z braku przezorności zaniechali ubezpieczyć swoje mienie, bądź też jako właściciele rozległych posiadłości nie mają potrzeby się ubezpieczać, albo też mają swoje własne rezerwy asekuracyjne.

W tem przekonaniu nie może komisyi zachwiać, ani przykład innych krajów, w których inne panują stosunki, w których procent nieubezpieczonych jest minimalny, a tem samem niesprawiedliwość mniej dotkliwa, niż u nas, ani też potrzeba pozyskania funduszków na cele organizacyi pożarnej, ponieważ do tego obowiązane są inne czynniki — ani zmiany zaprowadzone w najnowszym przedłożeniu, które

właśnie dowodzą, że Wydział krajowy przynajmniej w części uznaje słuszność powodów, które w swoim czasie wpłynęły na uchylene odnośnych wniosków — nie może jej wreszcie zachwiać w tem przekonaniu niska stopa podatkowa, proponowana w nowem przedłożeniu, w szczególności dla Towarzystw wzajemnych.

Niesprawiedliwość zasady, chociażby w skutkach swoich była chwilowo ograniczoną, nie może nigdy być uznana za dobrą i słuszną — przyjęcie takiej zasady musi w konsekwencji rodzić dalej niesłuszność. Nie może też komisya nie liczyć się z tem, że w dalszym ciągu, skoro zasada raz przyjętą by została, opłaty, do których ubezpieczeni pociągnięci będą, znacznie wzrastać by musiały, gdyż nie podobna przypuszczać, żeby skromna cyfra 25.758 K, którą przedłożenie Wydziału krajowego jako efekt pieniężny proponowanych opłat oblicza, na czas długi wystarczającym się okazał — przeciwnie nie podlega wątpliwości, że wymagania na cele straży pożarnych potężnie wzrastać będą, co podwyższenie stopy podatkowej niechybnie spowodować musi.

Krajowe Towarzystwa asekuracyjne, składają corocznie poważne ofiary dobrowolne, na subwencyonowanie straży pożarnych, a mogą robić te ofiary bez uszczerbku swoich członków, ponieważ tam je przeznaczają, gdzie one wychodzą na korzyść stowarzyszonych — podczas gdy według zasady przyjętej przez Wydział krajowy — a między motywami do najnowszego przedłożenia przytoczonej, cplaty od Towarzystw tam przeważnie płynąćby miały, gdzie one żadnych interesów nie mają.

Komisya uznaje, że należyte zorganizowanie straży ogniowych w naszym kraju jest koniecznem, mniema jednak, że nie jest ono jedynym środkiem w kierunku obrony przed klęską pożarów, gdyż może tylko w pewnej mierze przyczynić się do ograniczenia pożarów, zapobiegając ich rozszerzaniu się.

Wiele ważniejszymi są środki zapobiegające powstawaniu pożarów a mianowicie ściśle przestrzeganie wykonywania przepisów ustaw budowlanych i ogniowych, które to przepisy, jak powszechnie wiadomo, są u nas zwłaszcza w miasteczkach i po wsiach martwą literą. Akcyja w kierunku wykonywania tych przepisów powinna być przez Wydział krajowy, jako władzę nadzorującą działalność ciał autonomicznych, zwłaszcza gmin małomiasteczkowych i wiejskich, przy współdziałaniu Rządu, z całym naciskiem prowadzoną. W związku z nią powinnaby iść akcyja w kierunku popierania i ułatwiania ogniotrwalego zabudowywania się, którą to kwestyę poruszył na obecnej sesyi wniosek posła Mieczysława Urbańskiego, a która bez zbytecznego obciążania funduszu krajowego przez utworzenie funduszu pożyczkowego mogłaby dać doniosłe rezultaty.

Przestarzałe jeszcze z 18. wieku pochodzące przepisy o policyi ogniowej dla wsi, w dzisiejszych warunkach wystarczyć już nie mogą. Komisya wyraża też przekonanie, że wydanie ustawy o policyi ogniowej dla wsi jest już dziś nagłą koniecznością, a projekt takiej ustawy uzyskałby zatwierdzenie Wysokiego Sejmu.

Dopiero poprawienie stosunków budowlanych i policyi ogniowej, mogłoby stworzyć odpowiednie warunki dla przymusu asekuracyjnego bez zbyt wielkiego podrożenia asekuracji, a wówczas także pociągnięcie ubezpieczonych do opłat na rzecz straży ogniowych byłoby słusznem i odpowiedniem.

Komisya mając sobie przekazany do załatwienia jedynie projekt Wydziału krajowego o opłatach Towarzystw asekuracyjnych, na rzecz straży ogniowych, nie czuje się powołaną do wskazywania w formie rezolucyi całego programu akcyi mającej na celu poprawienie stosunków ogniowych w kraju, mniema jednak, że wobec doniosłości sprawy, nie spełniłaby swego obowiązku, gdyby nie zaproponowała Wysokiemu Sejmowi pozytywnego wniosku, któryby jej zdaniem torował drogę polepszeniu stosunków na przyszłość.

W myśl uwag powyższych Komisya administracyjna wnosi:

Wysoki Sejm raczy w załatwieniu sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie opodatkowania zakładów ubezpieczenia od ognia na rzecz obrony pożarnej w kraju L. 94.720/1903 z dnia 30. czerwca 1904 uchwalić:

Sejm wzywa Wydział krajowy, aby celem zapobiegania pożarom oraz użyskania obronności przeciw pożarom:

a) użył swego wpływu, aby postanowienia ustawy budowlanej zdążające do zabezpieczenia od szerzenia się pożarów były ściśle przestrzegane;

b) zbadał, w jakiej mierze pozwolenie na krycie dachów materiałem łatwo zapalnym, nieogniotrwałym, ograniczonym być może, i które przepisy obecnie obowiązujących ustaw budowlanych wymagają zmiany lub uzupełnienia, aby niebezpieczeństwo pożarów ile możności ograniczonym zostało;

c) przedłożył ponownie projekt ustawy o policji ogniowej dla wsi;

d) zastanowił się nad wydatnem poparciem organizacyi straży ogniowych z funduszków krajowych.

Przewodniczący :

Jan Szeptycki.

Sprawozdawca :

Garapich.